

ŠTVRTÁ ČASŤ ZÁSADA ŠPECIALITY A ĎALŠIE VYDANIE

§ 31

Zásada špeciality

(1) Osoba, ktorá bola vydaná z iného členského štátu na základe európskeho zatýkacieho rozkazu, nesmie byť v štáte pôvodu stíhaná, odsúdená, nemôže byť obmedzená jej osobná sloboda za trestné činy, ktoré spáchala pred vydaním, na ktoré sa európsky zatýkací rozkaz nevzťahoval.

(2) Ak bola osoba vydaná do Slovenskej republiky, zásada špeciality sa neuplatní, ak

- a) vydaná osoba sa po prepustení z väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody zdržiava na území Slovenskej republiky viac ako 45 dní napriek tomu, že ho mohla opustiť, alebo sa dobrovoľne vráti späť, alebo je dopravená zákonným spôsobom na územie Slovenskej republiky potom, čo ho opustila,
- b) za tento ďalší trestný čin nemožno uložiť trest odňatia slobody alebo ochranné opatrenie obmedzujúce osobnú slobodu,
- c) trestné stíhanie nevedie k použitiu opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu,
- d) osobe by mohol byť uložený trest alebo ochranné opatrenie, ktoré nie je spojené s pozbavením osobnej slobody, najmä peňažný trest alebo opatrenie namiesto tohto trestu, a to aj vtedy, ak by taký výkon predovšetkým výkonom náhradného trestu odňatia slobody viedol k obmedzeniu osobnej slobody,
- e) osoba sa vzdala práva na uplatnenie zásady špeciality podľa odseku 1 v rámci konania vo vykonávajúcom štáte,
- f) osoba po vydaní do Slovenskej republiky vyhlásila, že sa výslovne vzdáva uplatnenia zásady špeciality podľa odseku 1 vo vzťahu k určitým trestným činom spáchaným pred vydaním,
- g) vykonávajúci justičný orgán udelil súhlas so stíhaním pre iné trestné činy spáchané pred vydaním alebo s výkonom trestu pre taký trestný čin, alebo ak
- h) zásada špeciality sa vo vzťahu k vykonávajúcemu štátu neuplatňuje na základe vyhlásenia členského štátu a vykonávajúci justičný orgán vo svojom rozhodnutí o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu neuviedol inak.

(3) Ak sa vydaná osoba nevzdala uplatnenia zásady špeciality podľa odseku 2 písm. e), súd, ktorý vydal európsky zatýkací rozkaz, takú osobu za prítomnosti jej obhajcu vypočuje a poučí ju o možnosti vzdať sa uplatnenia tejto zásady a o dôsledkoch takého postupu. Ak vydaná osoba vyhlási, že sa vzdáva uplatnenia zásady špeciality, súd s ňou spíše zápisnicu, v ktorej uvedie trestné činy, ktorých sa týka vzdanie sa tejto zásady. Toto vyhlásenie nemožno vziať späť. O obsahu vyhlásenia, ktorým sa vydaná osoba vzdala uplatnenia zásady špeciality, súd informuje vykonávajúci justičný orgán a ministerstvo spravodlivosti.

(4) Na získanie súhlasu vykonávajúceho justičného orgánu podľa odseku 2 písm. g) sa použije postup podľa § 32 ods. 1.

(5) Odsek 1 nebráni slovenským orgánom robiť opatrenia, ktoré prerušujú plynutie premlčacej doby, ako aj neodkladné opatrenia na zabránenie zmarenia trestného konania.

Súvisiace ustanovenia:

§ 3 písm. a) – [pojmem „členský štát“], § 3 písm. c) – [pojmem „trest odňatia slobody“], § 3 písm. d) – [pojmem „európsky zatýkací rozkaz“], § 3 písm. e) – [pojmem „štát pôvodu“], § 3 písm. f) – [pojmem „vykonávajúci štát“], § 3 písm. h) – [pojmem „vykonávajúci justičný orgán“], § 32 – Žiadosť o dodatočný súhlas

Súvisiace vnútroštátne právne predpisy:

zákon č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí o odňatí slobody

Súvisiace medzinárodné a európske právne predpisy:

Dohovor z 10. marca 1995 vypracovaný na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o zjednodušenom postupe vydávania osôb medzi členskými štátmi Európskej únie. Úradný vestník Európskych spoločenstiev, C 78, 30. marec 1995.

Dohovor z 27. septembra 1995 vypracovaný na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii, týkajúci sa vydávania osôb medzi členskými štátmi Európskej únie. Úradný vestník Európskych spoločenstiev, C 313, 13. október 1996.

Európsky dohovor o vydávaní. Rada Európy, Séria európskych zmlúv č. 024 [1957]; oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 549/1992 Zb. o dojednaní Európskeho dohovoru o vydávaní..

Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV o európskom zatykači.

Rámcové rozhodnutie Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii v znení Rámcového rozhodnutia Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009. Úradný vestník Európskej únie, L 327/27, 5. december 2008.

Literatúra:

- BANTEKAS, I., NASH, S. *International Criminal Law*. 2nd edition. London – Sydney – Portland : Cavendish Publishing, 2003, 432 p.
- BIEHLER, G. *Procedures in International Law*. Berlin – Heidelberg : Springer, 2008, 351 p.
- BLEKXTOON, R., Van BALLEGOOIJ, W. (eds.). *Handbook on the European Arrest Warrant*. The Hague : T. M. C. Asser Press, 2005, 300 p.
- KEIJYER, N., Van SLIEDREGT, E. (eds.). *The European Arrest Warrant in Practice*. The Hague : T. M. C. Asser Press, 2009, 428 p.
- KLIMEK, L. (ed.). *Judikátúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní o európskom zatykácom rozkaze*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018, 132 s.
- KLIMEK, L. (ed.). *Judikátúra Súdneho dvora Európskej únie v konaní o európskom zatykácom rozkaze*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018, 424 s.
- KLIMEK, L. *European Arrest Warrant*. Cham – Heidelberg – New York – Dordrecht – London : Springer, 2015, 375 p.
- KLIMEK, L. *Mutual Recognition of Judicial Decisions in European Criminal Law*. Cham : Springer, 2017, 742 p.
- KLIMEK, L. Zásada špeciality ako právo požadovanej osoby v konaní o európskom zatykácom rozkaze. In PIECHOWICZOVÁ, L., MADLEŇÁKOVÁ, L. (eds.). *Autonomie jednotlivce. Olomoucké debaty mladých právnikov 2014. Zborník príspevkov z konferencie konanej v dňoch 19. až 21. septembra 2014 v Hrubej Vode*. Praha : Leges, s. 88 – 94.
- KLIMEK, L. Zásada špeciality v konaní o európskom zatykácom rozkaze. In *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2014, č. 1/2014, s. 75 – 80.
- KORDÍK, M., FILLOVÁ, D., HRVOL, M. *Európsky zatykáci rozkaz. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2011, 241 s.
- SHAW, M. N. *International Law*. 6th edition. Cambridge : Cambridge University Press, 2008, 1708 p.
- STEFANOU, C., XANTHAKI, H. (eds.). *Drafting Legislation: A Modern Approach*. Aldershot : Ashgate, 2008, 352 p.
- Príručka o vydávaní a vykonávaní európskeho zatykača. Európska komisia, 2017, C (2017) 6389 final.

Prehľad výkladu

Všeobecne

K ods. 1 Nemožnosť stíhania, odsúdenia a obmedzenia osobnej slobody vyžadovanej osoby za trestné činy, na ktoré sa nevzťahuje európsky zatykáci rozkaz

K ods. 2 Výnimky zo zásady špeciality

K ods. 2 písm. a) Dobrovoľné zdržiavanie sa na území SR viac ako 45 dní po prepustení z väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody

K ods. 2 písm. b) Nemožnosť uloženia trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu za ďalší trestný čin

K ods. 2 písm. c) Trestné stíhanie nevedie k použitiu opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu

K ods. 2 písm. d) Uloženie trestu alebo ochranného opatrenia, ktoré nie je spojené s pozbavením osobnej slobody

K ods. 2 písm. e) Vzdanie sa vyžiadanej osoby zásady špeciality v štáte, v ktorom bola zatknutá

K ods. 2 písm. f) Vzdanie sa vyžiadanej osoby zásady špeciality v SR

K ods. 2 písm. g) Súhlas justičného orgánu, ktorý vykonal európsky zatýkací rozkaz

K ods. 2 písm. h) Všeobecné vzdanie sa zásady špeciality štátom

K ods. 3 Postup po nevzdaní sa vyžiadanej osoby zásady špeciality v štáte, v ktorom bola zatknutá

K ods. 4 Postup na získanie súhlasu orgánu, ktorý vykonáva európsky zatýkací rozkaz, so stíhaním osoby pre iné trestné činy

K ods. 5 Opatrenia v rámci zásady špeciality, ktoré prerušujú plynutie premlčacej doby

Všeobecne

Účelom zásady špeciality je zabezpečiť, aby osoba nebola súdená v štáte, ktorý si ju vyžiadal, a to za akýkoľvek iný trestný čin, ako pre ktorý bola vyžiadaná.⁵⁸⁵ V kontexte medzinárodného práva je tak široko uznávanou zásadou, že má štatút medzinárodného obyčajového práva. Platí pre vydávanie založené na zmluvnom práve, ako aj na vydávaní založenom na iných základoch.⁵⁸⁶ Uplatňuje sa tiež pri odovzdávaní osôb prostredníctvom európskeho zatýkacieho rozkazu.

Právny základ zásady špeciality na európskom území predstavuje čl. 14 Európskeho dohovoru o vydávaní, ktorý bol prijatý Radou Európy. V rámci EÚ boli za účelom pokroku v oblasti vydávania (extradície) prijaté ďalšie dohovory, v ktorých nachádzame zásadu špeciality. Konkrétne ju nachádzame v čl. 9 Dohovoru o zjednodušenom postupe vydávania osôb medzi členskými

⁵⁸⁵ BIEHLER, G. *Procedures in International Law*. Berlin – Heidelberg : Springer, 2008, s. 258; SHAW, M. N. *International Law*. 6th edition. Cambridge : Cambridge University Press, 2008, p. 686.

⁵⁸⁶ BANTEKAS, I., NASH, S. *International Criminal Law*. 2nd edition. London – Sydney – Portland : Cavendish Publishing, 2003, p. 184.

štátmi EÚ⁵⁸⁷ a v čl. 10 a čl. 11 Dohovoru týkajúceho sa vydávania osôb medzi členskými štátmi EÚ.⁵⁸⁸

Tvorcovia európskeho zatýkacieho rozkazu, ako aj rámcového rozhodnutia 2002/584/SVV o európskom zatykači postavili postup odovzdávania osôb na viacerých princípoch,⁵⁸⁹ medzi ktoré patrí zásada špeciality, ktorá má svoj pôvod v historicky staršom vydávacom konaní (extradícia). Základné ustanovenia pokrývajúce túto zásadu v konaní o európskom zatýkacom rozkaze sú umiestnené v čl. 27 rámcového rozhodnutia pomenovanom „*Možnosť trestného stíhania za iné trestné činy*“ (sme toho názoru, že mal niesť názov „*Nemožnosť trestného stíhania za iné trestné činy*“). Tento článok v odseku 2 obsahuje všeobecné pravidlo zásady špeciality v konaní o európskom zatýkacom rozkaze, v odseku 3 zakotvuje jej výnimky a v odseku 1 právo členských štátov EÚ vzdať sa zásady špeciality za určitých okolností. V čl. 28 rámcového rozhodnutia je upravená zásada špeciality v súvislosti s následným odovzdaním do iného členského štátu EÚ alebo následným vydaním do nečlenského štátu EÚ.

Aplikácia zásady špeciality prichádza do úvahy aj v prípade následného odovzdania osoby do iného členského štátu EÚ (upravené v § 33 zákona), alebo v prípade jej následného vydania do nečlenského štátu EÚ (upravené v § 34 zákona).

Vnútroštátna právna úprava SR zásady špeciality v konaní o európskom zatýkacom rozkaze v princípe nasleduje rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV o európskom zatykači (viac v nasledujúcom texte).

K ods. 1 Nemožnosť stíhania, odsúdenia a obmedzenia osobnej slobody vyžadanej osoby za trestné činy, na ktoré sa nevzťahuje európsky zatýkací rozkaz

Základné pravidlo zásady špeciality je vymedzené v odseku 1. V princípe ide o právo vyžadanej osoby, ktoré spočíva v tom, že po jej odovzdaní **nesmie byť v štáte, ktorý vydal európsky zatýkací rozkaz, stíhaná, odsúdená, nemôže byť obmedzená jej osobná sloboda, a to za trestné činy, ktoré**

⁵⁸⁷ Dohovor zo dňa 10. marca 1995 vypracovaný na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o zjednodušenom postupe vydávania osôb medzi členskými štátmi Európskej únie. Úradný vestník Európskych spoločenstiev, C 78, 30. marec 1995.

⁵⁸⁸ Dohovor zo dňa 27. septembra 1995 vypracovaný na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii, týkajúci sa vydávania osôb medzi členskými štátmi Európskej únie. Úradný vestník Európskych spoločenstiev, C 313, 13. október 1996.

⁵⁸⁹ Bližšie pozri KLIMEK, L. *European Arrest Warrant*. Cham – Heidelberg – New York – Dordrecht – London : Springer, 2015, s. 67 a nasl.; KLIMEK, L. *Mutual Recognition of Judicial Decisions in European Criminal Law*. Cham : Springer, 2017, s. 175 a nasl.

spáchala pred jej odovzdaním, na ktoré sa európsky zatýkací rozkaz nevzťahuje. Napríklad ak osoba by bola odovzdaná z Nemecka do SR prostredníctvom európskeho zatýkacieho rozkazu, v ktorom ako dôvod jej trestného stíhania bol trestný čin obchodovania s drogami, po jej odovzdaní orgány SR ju nemôžu trestne stíhať aj za trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, o ktorom vedeli. Na druhej strane, zásada špeciality nemá časovo neobmedzené účinky. V prípade, ak by išlo o úplne nové trestné konanie voči tej istej osobe, trestne stíhaná byť môže, keďže súčasťou nového trestného konania nie je už ukončené konanie o európskom zatýkacom rozkaze, v rámci ktorého došlo k jej odovzdaniu.

Pozadím zásady špeciality bola obava, že nejaký štát by mohol obmedziť európsky zatýkací rozkaz na trestné činy, pri ktorých by došlo k odovzdaniu osoby, no v skutočnosti by zakrýval svoj úmysel vyžiadať osobu pre iné činy, pri ktorých by odovzdanie nebolo poskytnuté, ako napríklad pri politických trestných činoch.⁵⁹⁰

Takto formulovanú zásadu špeciality nasleduje väčšina právnych predpisov členských štátov EÚ. Nie je však ojedinelé stretnúť sa aj s odlišnými prístupmi. Napríklad v Spojenom kráľovstve zavedenie (implementácia) európskeho zatýkacieho rozkazu nebola ani zďaleka jednoduchá úloha. Bolo tomu tak jednak na úrovni legislatívnej techniky, na úrovni justičnej interpretácie, ako aj pri množstve citlivých otázok. Z legislatívneho hľadiska bolo opakovane ukazované, že vnútroštátna úprava implementácia (*Extradition Act 2003*) nenásleduje rovnaké znenie a štruktúru rámcového rozhodnutia 2002/584/SVV o európskom zatykači.⁵⁹¹ Vnútroštátna právna úprava európskeho zatýkacieho rozkazu v Spojenom kráľovstve v súvislosti so zásadou špeciality umožňuje za určitých okolností odmietnuť odovzdanie osoby, ak nie je dostupná osobitná dohoda týkajúca sa zásady špeciality so štátom, ktorý vydal európsky zatýkací rozkaz. Rámcové rozhodnutie však takúto podmienku neobsahuje. Z toho dôvodu tento postoj Spojeného kráľovstva nie je kompatibilný s rámcovým rozhodnutím.⁵⁹²

⁵⁹⁰ BLEKXTOON, R. Commentary on an Article by Article Basis. In BLEKXTOON, R., Van BALLEGOOIJ, W. (eds.). *Handbook on the European Arrest Warrant*. The Hague : T. M. C. Asser Press, 2005, p. 261 – 262.

⁵⁹¹ MITSILEGAS, V. Drafting to Implement EU Law: the European Arrest Warrant in the United Kingdom. In STEFANO, C., XANTHAKI, H. (eds.). *Drafting Legislation: A Modern Approach*. Aldershot : Ashgate, 2008, p. 211.

⁵⁹² Council of the European Union (2007): Evaluation report on the fourth round of Mutual Evaluations: The practical application of the European Arrest Warrant and corresponding surrender procedures between Member States: Report on the United Kingdom, document No. 9974/2/07, REV 2 EXT 1, s. 49; Commission of the European Communities (2007):

Na porovnanie, zásada špeciality je tiež uplatňovaná pri uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v EÚ. Na základe § 21 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí o odňatí slobody osoba, ktorá bola odovzdaná z iného členského štátu EÚ na výkon trestnej sankcie podľa tohto zákona, nesmie byť stíhaná, odsúdená, nemôže byť obmedzená jej osobná sloboda za trestné činy, ktoré spáchala pred odovzdaním, na ktoré sa odovzdané rozhodnutie nevzťahovalo. To nasleduje čl. 18 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909/SVV o vzájomnom uznávaní trestov odňatia slobody alebo opatrení zahŕňajúcich pozbavenie osobnej slobody, na základe ktorého osobu odovzdanú podľa tohto rámcového rozhodnutia do štátu, ktorý vykonáva európsky zatýkací rozkaz, nemožno stíhať, odsúdiť ani inak pozbaviť slobody za iný trestný čin spáchaný pred jej odovzdaním ako čin, v súvislosti s ktorým bola odovzdaná.

K ods. 2 Výnimky zo zásady špeciality

Zásada špeciality nie je absolútna. V odseku 2 sú upravené jej výnimky. Ak nastane niektorá z taxatívne vymedzených skutočností, justičné orgány, ktoré vykonávajú európsky zatýkací rozkaz, sú oprávnené osobu trestne stíhať a odsúdiť, môžu obmedziť jej osobnú slobodu, a to za trestné činy, ktoré spáchala pred jej odovzdaním, na ktoré sa európsky zatýkací rozkaz nevzťahuje.

Jednotlivé výnimky majú rôzne odôvodnenie. Výnimka uvedená v písmene a) sa vzťahuje na postoj vyžiadanej osoby k jej zotrvaní na území SR. Výnimky uvedené v písmenách b) a d) sa vzťahujú na uplatniteľné tresty alebo opatrenia. Výnimka uvedená v písmene c) sa odvoláva na trestné stíhanie. Výnimky uvedené v písmenách e) až g) sa zakladajú na súhlase dotknutých štátov alebo na súhlase justičných orgánov členského štátu vykonávajúceho európsky zatýkací rozkaz, alebo tiež na súhlase osoby, na ktorú sa európsky zatýkací rozkaz vzťahuje.

Zavedenie (implementácia) výnimiek je v jednotlivých členských štátoch EÚ rôzna. Napríklad výnimku uvedenú v písmene a) zaviedli síce všetky štáty, ostatné však neboli zavedené úplne, resp. jednotne. Napríklad Lotyšsko nezaviedlo výnimku uvedenú v písmene b); Dánsko, Francúzsko, Lotyšsko a Litva nezaviedli výnimku uvedenú v písmene c).⁵⁹³

Annex to the Report from the Commission on the implementation since 2005 of the Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, document No. 11788/07, ADD 1, p. 34.

⁵⁹³ Commission of the European Communities (2007): Annex to the Report from the Commission on the implementation since 2005 of the Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, document No. 11788/07, ADD 1, p. 34 a nasl.

K ods. 2 písm. a) Dobrovoľné zdržiavanie sa na území SR viac ako 45 dní po prepustení z väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody

Táto výnimka zo zásady špeciality sa vzťahuje na postoj vyžiadanej osoby k jej zotrvaní na území SR.

Zásada špeciality sa neuplatní, ak sa odovzdaná osoba po prepustení z väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody dobrovoľne zdržiava na území SR viac ako 45 dní napriek tomu, že ho mohla opustiť, alebo sa dobrovoľne vráti späť, alebo je dopravená zákonným spôsobom na územie SR potom, čo ho opustila. Takéto rozhodnutie osoby je možné vnímať ako tiché udelenie súhlasu s jej trestným stíhaním.

Na účely konania o európskom zatýkacom rozkaze trestom odňatia slobody sa rozumie jednak trest odňatia slobody v akejkoľvek podobe, ale aj ochranné opatrenie spojené s obmedzením osobnej slobody. Teda, pojem „trest odňatia slobody“ v tomto konaní je vymedzený inak ako v Trestnom poriadku [bližšie pozri komentár k § 3 písm. c)].

K ods. 2 písm. b) Nemožnosť uloženia trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu za ďalší trestný čin

Táto výnimka zo zásady špeciality sa vzťahuje na uplatniteľný trest (uplatniteľné tresty), ktorý môže byť uložený vyžiadanej osobe.

Zásada špeciality sa neuplatní, ak za ďalší trestný čin nemožno uložiť trest odňatia slobody alebo ochranné opatrenie obmedzujúce osobnú slobodu. Ide o logické neuplatnenie zásady špeciality, ktorá chráni osobu pred obmedzením jej slobody (okrem iného). Ak teda osobe nehrozí obmedzenie jej slobody, nie je potrebné uplatňovať zásadu špeciality.

Na účely konania o európskom zatýkacom rozkaze trestom odňatia slobody sa rozumie jednak trest odňatia slobody v akejkoľvek podobe, ale aj ochranné opatrenie spojené s obmedzením osobnej slobody. Teda, pojem „trest odňatia slobody“ v tomto konaní je vymedzený inak ako v Trestnom poriadku [bližšie pozri komentár k § 3 písm. c)].

Najvyšší súd SR judikoval, že výnimky z uplatnenia zásady špeciality uvedené v § 31 ods. 2 písm. b) a c) sa týkajú jednak trestného stíhania vyžiadanej osoby bez väzobného alebo iného obdobného obmedzenia osobnej slobody, a jednak (zásadne) prípadu, keď podľa právnej kvalifikácie v príslušnej fáze konania neprihádza do úvahy uloženie trestu odňatia slobody (taký prípad podľa Trestného zákona nenastáva), resp. podľa zistených okolností neprihádza

do úvahy obmedzenie osobnej slobody rozhodnutím o ochrannom opatrení [uznesenie pod sp. zn. 2 Tdo 46/2016 (R 10/2017), bližšie pozri v ďalšom texte v časti venovanej judikatúre slovenských súdov].

K ods. 2 písm. c) Trestné stížanie nevedie k použitiu opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu

Táto výnimka sa odvoláva na trestné stížanie. Týka sa situácie, v ktorej následkom trestného stížania nie je uplatnenie opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu. Z toho vyplýva, že v rámci tejto výnimky môže byť osoba stíhaná a odsúdená pre iný trestný čin ako ten, pre ktorý bola odovzdaná, iba vtedy, ak vedie k uloženiu trestu alebo opatrenia obmedzujúceho slobodu bez toho, aby bolo nevyhnutné konanie o udelení súhlasu, pokiaľ sa v priebehu trestného konania neuplatní nijaké opatrenie obmedzujúce slobodu. Ak je však osoba vo fáze vyhlásenia rozsudku odsúdená na trest alebo opatrenie obmedzujúce slobodu, súhlas sa vyžaduje na to, aby bolo možné tento trest vykonať.

Najvyšší súd SR judikoval, že výnimky z uplatnenia zásady špeciality uvedené v § 31 ods. 2 písm. b) a c) sa týkajú jednak trestného stížania vyžadovanej osoby bez väzobného alebo iného obdobného obmedzenia osobnej slobody, a jednak (zásadne) prípadu, keď podľa právnej kvalifikácie v príslušnej fáze konania neprichádza do úvahy uloženie trestu odňatia slobody (taký prípad podľa Trestného zákona nenastáva), resp. podľa zistených okolností neprichádza do úvahy obmedzenie osobnej slobody rozhodnutím o ochrannom opatrení. Ak však aj v neväzobnom stíhaní podľa predbežného posúdenia prichádza do úvahy obmedzenie osobnej slobody trestom alebo ochranným opatrením [nejde teda o prípad pokrytý výnimkou podľa § 31 ods. 2 písm. b)], účinky zásady špeciality nastávajú až vo vzťahu k výkonu tomu zodpovedajúceho meritórneho rozhodnutia spojeného s obmedzením osobnej slobody, prípadne vo väzobnom stíhaní také účinky nastávajú už vo vzťahu k výkonu skoršieho rozhodnutia o väzbe [uznesenie pod sp. zn. 2 Tdo 46/2016 (R 10/2017), bližšie pozri v ďalšom texte v časti venovanej judikatúre slovenských súdov].

Táto výnimka zodpovedá výnimke uvedenej v čl. 27 ods. 3 písm. c) rámcového rozhodnutia 2002/584/SVV o európskom zatykači. Súdny dvor EÚ vo svojom rozsudku vo veci C-388/08 PPU, *Leymann a Pustovarov*⁵⁹⁴, judikoval, že výnimku uvedenú v čl. 27 ods. 3 písm. c) rámcového rozhodnutia je potrebné vykladať v tom zmysle, že ak ide o iný trestný čin ako ten, pre ktorý bola osoba odovzdaná, musí byť súhlas vyžadovaný v súlade s čl. 27 ods. 4 rámcového

⁵⁹⁴ Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev z 1. decembra 2008 vo veci C-388/08 PPU, *trestné konanie proti Arturovi Leymannovi a Aleksejovi Pustovarovovi*.

rozhodnutia a získaný, ak je potrebné vykonať trest alebo opatrenie spojené s odňatím slobody. Osoba, ktorá bola odovzdaná, môže byť stíhaná a odsúdená za takýto trestný čin pred získaním súhlasu, ak počas trestného stíhania za tento trestný čin alebo v rozsudku o ňom nebolo uložené nijaké opatrenie obmedzujúce slobodu. Výnimka uvedená v tomto čl. 27 ods. 3 písm. c) však v každom prípade nebráni tomu, aby osoba, ktorá bola odovzdaná, podliehala opatreniu obmedzujúcemu slobodu pred získaním súhlasu, ak je toto obmedzenie podľa zákona odôvodnené ostatnými bodmi obžaloby uvedenými v európskom zatykači (bližšie pozri v ďalšom texte v časti venovanej judikatúre Súdneho dvora).

K ods. 2 písm. d) Uloženie trestu alebo ochranného opatrenia, ktoré nie je spojené s pozbavením osobnej slobody

Táto výnimka zo zásady špeciality sa takisto vzťahuje na uplatniteľný trest (uplatniteľné tresty), ktorý môže byť uložený vyžiadanej osobe, obdobne ako výnimka uvedená v písmene d).

Zásada špeciality sa neuplatní, ak by osobe mohol byť uložený trest alebo ochranné opatrenie, ktoré nie je spojené s pozbavením osobnej slobody, najmä peňažný trest alebo opatrenie namiesto tohto trestu, a to aj vtedy, ak by taký výkon predovšetkým výkonom náhradného trestu odňatia slobody viedol k obmedzeniu osobnej slobody.

K ods. 2 písm. e) Vzdanie sa vyžiadanej osoby zásady špeciality v štáte, v ktorom bola zatknutá

Táto výnimka sa zakladá na vzdaní sa vyžiadanej osoby zásady špeciality, a to ešte v štáte, v ktorom bola zatknutá. Zásada špeciality sa neuplatní, ak sa osoba vzdala práva na uplatnenie zásady špeciality podľa odseku 1 v rámci konania v štáte, ktorý vykonáva európsky zatykáci rozkaz.

Vzdanie sa vyžiadanej osoby zásady špeciality predstavuje jej vyhlásenie, ktoré urobila počas konania o výkone európskeho zatykácieho rozkazu vo vzťahu ku konkrétnemu trestnému činu, o ktorom vie, že ho spáchala (*in concreto*), alebo sa vzdala uplatnenia zásady špeciality vo vzťahu k všetkým trestným činom (*in abstracto*).

Postup vzdania sa pravidla špeciality súhlasom justičného orgánu, ktorý vykonáva európsky zatykáci rozkaz, je nasledujúci. Žiadosť o súhlas sa musí predložiť rovnakým postupom a musí obsahovať rovnaké informácie ako riadny európsky zatykáci rozkaz. Príslušný orgán tak postupuje žiadosť o súhlas priamo justičnému orgánu, ktorý osobu odovzdal. Na základe čl. 27 ods. 4

rámcového rozhodnutia 2002/584/SVV o európskom zatykači justičný orgán, ktorý vykonáva európsky zatýkací rozkaz, musí prijať rozhodnutie najneskôr do 30-tich dní od doručenia žiadosti. Súdny dvor vo svojom rozsudku vo veci C-388/08 PPU, *Leymann a Pustovarov*⁵⁹⁵, skúmal, ako ustanoviť, či dotknutý trestný čin je iný trestný čin ako ten, pre ktorý bola osoba odovzdaná v zmysle čl. 27 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2002/584/SVV o európskom zatykači, pri ktorom sa vyžaduje konanie o udelení súhlasu uvedené v čl. 27 ods. 4 rámcového rozhodnutia. Súdny dvor judikoval, že je potrebné overiť, či znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa zákonného opisu tohto trestného činu spáchaného v členskom štáte, ktorý vydal európsky zatýkací rozkaz, sú znakmi skutkovej podstaty, pre ktoré bola osoba odovzdaná, a či existuje dostatočná zhoda medzi údajmi uvedenými v zatykači a údajmi uvedenými v neskoršom úkone v konaní. Zmeny okolností týkajúcich sa času a miesta sú prípustné, ak vyplývajú z dôkazov predložených počas konania vedeného v členskom štáte, ktorý vydal európsky zatýkací rozkaz, v súvislosti s postupom opísaným v zatykači, ak nemenia povahu trestného činu, a ak nie sú dôvodom odmietnutia výkonu európskeho zatykača na základe čl. 3 a 4 uvedeného rámcového rozhodnutia (bližšie pozri v ďalšom texte v časti venovanej judikatúre Súdneho dvora).

Na túto výnimku ďalej nadväzuje odsek 3 tohto paragrafu (bližšie pozri v ďalšom texte).

K ods. 2 písm. f) Vzdanie sa vyžiadanej osoby zásady špeciality v SR

Táto výnimka sa zakladá na vzdaní sa vyžiadanej osoby zásady špeciality v SR, teda po jej odovzdaní do SR. Zásada špeciality sa neuplatní, ak osoba po odovzdaní do SR vyhlásila, že sa výslovne vzdáva uplatnenia zásady špeciality podľa odseku 1 vo vzťahu k určitým trestným činom spáchaným pred vydaním.

Vzdanie sa vyžiadanej osoby zásady špeciality predstavuje jej vyhlásenie, ktoré urobila po výkone európskeho zatýkacieho rozkazu vo vzťahu ku konkrétnemu trestnému činu, o ktorom vie, že ho spáchala (*in concreto*), alebo sa vzdala uplatnenia zásady špeciality vo vzťahu k všetkým trestným činom (*in abstracto*).

Najvyšší súd SR judikoval, že z § 31 ods. 2 písm. f) je evidentné, že musí ísť o výslovné vzdanie sa uplatnenia zásady špeciality a v tomto zmysle musí

⁵⁹⁵ Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev z 1. decembra 2008 vo veci C-388/08 PPU, *trestné konanie proti Arturovi Leymannovi a Aleksejovi Pustovarovovi*.

byť vyžiadaná osoba aj poučená. Za takéto vzdanie sa zásady špeciality nemožno považovať jej samotný súhlas s uzavretím dohody o vine a treste, a to ani v prípade, ak sa tohto konania zúčastní aj jej obhajca [rozsudok pod sp. zn. 5 Tdo 51/2012 (R 56/2013), bližšie pozri v ďalšom texte v časti venovanej judikatúre slovenských súdov].

Najvyšší súd SR judikoval, že nepoučenie vydanej obvinenej osoby o možnosti a dôsledkoch vzdania sa práva na uplatnenie zásady špeciality je zásadným porušením práva obvineného na obhajobu, lebo sa mu neposkytla plná možnosť na ich uplatnenie a konanie viedlo k jeho odsúdeniu v trestnom stíhaní, ktoré bolo v zmysle § 9 ods. 1 písm. b) TP neprípustné [rozsudok pod sp. zn. 5 Tdo 51/2012 (R 56/2013), bližšie pozri v ďalšom texte v časti venovanej judikatúre slovenských súdov].

K ods. 2 písm. g) Súhlas justičného orgánu, ktorý vykonal európsky zatýkací rozkaz

Táto výnimka sa zakladá na súhlase justičného orgánu, ktorý vykonal európsky zatýkací rozkaz.

Zásada špeciality sa neuplatní, ak justičný orgán, ktorý vykonáva európsky zatýkací rozkaz, udelil súhlas so stíhaním pre iné trestné činy spáchané pred odovzdaním osoby alebo s výkonom trestu pre taký trestný čin. Ide o vyhlásenie, ktoré urobil justičný orgán, ktorý vykonáva európsky zatýkací rozkaz, až po tom, ako bola vyžiadaná osoba o odovzdaná do štátu, ktorý európsky zatýkací rozkaz vydal, a to vo vzťahu ku konkrétnym trestným činom (*in concreto*).

Najvyšší súd SR judikoval, že podmienky uvedené v § 31 ods. 1 je potrebné pri eurokonformnom výklade v súlade s čl. 27 rámcového rozhodnutia 2002/584/SVV o európskom zatykači chápať v tom zmysle, že účinky zásady špeciality nastávajú buď pri trestnom stíhaní vyžadanej osoby za trestné činy spáchané pred jej odovzdaním, na ktoré sa európsky zatýkací rozkaz nevzťahoval, ak má byť trestné stíhanie tejto osoby spojené s obmedzením jej osobnej slobody väzbou alebo pozorovaním duševného stavu v zdravotníckom zariadení, alebo pri jej odsúdení osoby za trestné činy spáchané pred jej odovzdaním, na ktoré sa európsky zatýkací rozkaz nevzťahoval, ak má byť na základe odsúdenia na tejto osobe vykonaný trest odňatia slobody alebo ochranné opatrenie obmedzujúce osobnú slobodu. To znamená, že dodatočný súhlas podľa § 31 ods. 2 písm. g) je potrebný až na výkon konkrétneho rozhodnutia o obmedzení osobnej slobody [uznesenie pod sp. zn. 2 Tdo 46/2016 (R 10/2017), bližšie pozri v ďalšom texte v časti venovanej judikatúre slovenských súdov].

Na túto výnimku ďalej nadväzuje odsek 4 tohto paragrafu (bližšie pozri v ďalšom texte).

K ods. 2 písm. h) Všeobecné vzdanie sa zásady špeciality štátom

Táto výnimka umožňuje štátom vzdať sa zásady špeciality všeobecne, a to v podobe vyhlásenia. Toto vyhlásenie má všeobecnú povahu a časovo predchádza odovzdaniam vyžiadaných osôb. Doteraz tak urobilo Estónsko, Rakúsko a Rumunsko, v ich vzájomných vzťahoch sa teda zásada špeciality neuplatňuje.

K ods. 3 Postup po nevzdaní sa vyžiadanej osoby zásady špeciality v štáte, v ktorom bola zatknutá

Tento odsek nadväzuje na výnimku zo zásady špeciality upravenú v odseku 2 písm. e), t. j. vzdanie sa vyžiadanej osoby zásady špeciality v štáte, v ktorom bola zatknutá.

Odsek 3 upravuje postup v SR, ak ide o odovzdanú osobu, ktorá sa nevzdala uplatnenia zásady špeciality v štáte, v ktorom bola zatknutá. Aj keď sice odovzdaná osoba sa nevzdala zásady špeciality v štáte, v ktorom bola zatknutá, v SR sa jej môže vzdať dodatočne. Súd, ktorý vydal európsky zatýkací rozkaz, v prvom rade takú osobu za prítomnosti jej obhajcu vypočuje a poučí ju o možnosti vzdať sa uplatnenia tejto zásady a o dôsledkoch takého postupu. Pred takýmto výsluchom je potom žiaduce vykonať aj lustráciu o prípadných iných aktuálne vedených trestných konaniach voči osobe na území SR pre trestné činy spáchané pred jej odovzdaním, na ktoré sa európsky zatýkací rozkaz nevzťahoval, prípadne je potrebné zistiť, či jej bol uložený nejaký trest odňatia slobody, ktorý nie je dosiaľ vykonaný.

Ak odovzdaná osoba predsa vyhlási, že sa vzdáva uplatnenia zásady špeciality, súd s ňou spíše zápisnicu, v ktorej uvedie trestné činy, ktorých sa týka vzdanie sa tejto zásady. Toto vyhlásenie nemožno vziať späť.

O obsahu vyhlásenia, ktorým sa odovzdaná osoba vzdala uplatnenia zásady špeciality, súd informuje justičný orgán štátu, ktorý vykonal európsky zatýkací rozkaz, ako aj Ministerstvo spravodlivosti SR.